

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa. —

Członkowie galicyjskiego instytutu zaopatrzenia wdów i sierót we Lwowie, odprawili znowu d. 15. Czerwca b. r. ogólne zgromadzenie, na którym się przekonali o pomyślnych skutkach swego stowarzyszenia, że mianowicie z zebranych dotąd wpływów w przeciągu sześciu lat istnienia tego instytutu, w roku zeszłym 1829, zastrzeżone ustawami pensyje zupełnie wyplacane były sześciu wdowom i ich osieroconym dzieciom, pozostałym po zejściu członków tegoż stowarzyszenia; oprócz tego zaś summy zostały oszczędzone i dla pomnożenia funduszu na pewną hypotekę na procent wypożyczone. Taki rezultat mógł być osiągnięty jedynie przez dzielną i zamiarową administracyją jego funduszów.

Korzyści i pożytki takiego instytutu są tak widoczne, że każdy troskliwy o dobro swoich i czuły małżonek w tém samym znaleźć powinien powód do wstąpieniu w grono tego towarzystwa i tym sposobem, na przypadek swojej śmierci zapewnienia lepszego losu pozostałej wdowie i osieroconym dzieciom. — Przedewszystkiem zaś galicyjski instytut ma przed innemi tę korzyść, że składka przy wstąpieniu do niego i roczny kontyngens mniejszy jest, jak w innych tego rodzaju instytutach — a względnie młodych mężów prawie nieznacznym.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Rossyja:

Z Petersburga donoszą pod d. 29. Maja: Drugi oddział Kancelaryi własnej Cesarza Junci wydał w druku zupełny zbiór ustaw Państwa Rossyjskiego od roku 1649 do d. 24. Grudnia 1825 w 45 tomach w wielkiej ćwiartce: Ważność i korzyści tego wydania są oczywiste. Dotąd wydał był rząd tylko w pojedynczych zbiorach ukazy z 27, miasto z 180 lat, a i te nie zupełnie. Wydania prywatnych zbiorów były niedokładne, niedostateczne i błędne. Wiele ukazów jest tylko pisanych; w niektóre w ciągu czasu wcisnęły się błędy, które w późniejszych wyda-

niach powtarzano. Teraz mamy zupełny chronologicznie ułożony zbiór wszystkiego, co dotąd w Rossyi w różnych częściach ustawodawstwa uczynionem było. Położone są zasady do rossyjskiej księgi ustaw; dziejopis Rossyjski posiada teraz wszystkie materyjały, potrzebne nieodzownie do wystawienia towarzyskiego bytu naszej ojczyzny od połowy XVII. wieku. Zbiór ten ustaw dzieli się na cztery główne części: I. Pierwszy zbiór (teraz wydany) o ogłoszeniu księgi ustaw; *Sobornoje Utoshenije* z r. 1649 aż do pierwszego manifestu Césarza Mikołaja I. (d. 31. Grud. 1825) w 40 tomach. W upływie tych 176 lat ogłoszono 742 rozporządzen, statutów i regulaminów, 238 listów łaski, 29,501 ukazów, 369 traktatów; ogółem 30,920 aktów rządowych. — II. Drugi zbiór, zawierający w ciągu panowania Cesarza Mikołaja I. wydanych ustaw (jeszcze tego roku ma być wydany i corok będzie ogłoszony). III. Przewodnik treściwy, ze spisem chronologicznym i alfabetycznym. Ostatni jest to niejako słownik rossyjskich prawników. IV. Zbiór etatu i taryfy od r. 1711 do 1825; zawiera ich 1351. Do tego dołączony jest V. zbiór planów i rysunków, ściągających się do różnych rozporządzen.

Grecyja:

P. Eynard umieścił w Monitorze list Prezydenta Hr. Capodistrias, datowany w Nauplii z d. 6. Kwietnia, który między innimi zawiera następujące szczegóły teraźniejszego stanu Grecyi:

Przedewszystkiem, było obowiązkiem moim, zwrócić uwagę Xięcia Leopolda na trudności, które, jeźliby się już nie sprzeciwiały uznaniu na naradach Londyńskich wyrzeczonemu, przecieć mogłyby tamować onegoż wykonanie. — Grecyi nic nie pozostaje, jak tylko być posłuszną, i będzie posłuszną. Wszelako nie jest to dostateczną rzeczą; powinna także dać dowody owej wdzięczności, do której pobudzają one li czne dobrodziejstwa od swoich wysokich opiekunów odebrane i chętnie tuszę sobie nadzieję, iż tego świętego obowiązku w szacownym dopełni sposobie. Odąd pokładać będzie całą swoją ufność w szlachetnym sposobie myślenia władcy.

uczyni go zachowawcą swoich życzeń i nadziei, a dalsze rzeczy należeć będą do JKWys.

Tento jest projekt planu postępowania, którego trzymać się będę, już to, abym odpowiedział komunikacyjom połączonych Dworów, już, abym Greków do tego przywiódł, iżby poznali korzyści zastrzeżone onym przez traktaty ugody Gabinetu Londyńskiego. Tato jest treść depešy i obszernego listu prywatnego, który pod dniem dzisiejszym przesłałam Xięciu, w którym staram się JKWys. przekonać, iż tak jego obowiązki jak i jego najdroższe interesa spowodować go powinny, udać się niezwłocznie do Grecyi. Operacje ściągające się do oznaczenia granic są tak trudne, jak i dotkliwe, i tylko Xiąże zdolny kierować niemi w sposób, iżby skutek onego nie był dla Grecyi ani zgubny, aniteż dla połączonych Dworów zatrudny.

„Nad tak ważnemi pytaniami nie chcę się dalej rozwodzić. JKWys. może zechce się z WPanem w tej mierze rozmówić, i w takim razie proszę W Pana wszystkiego użyć, co od W Pana zależy, dla skłonięcia Xięcia, aby odpowiedział życzeniom, jakie mu względem jego prędkiego przybycia wyraziłem.“

„Piszę ja także do JKWys. parę słów o naszej nędzy i proszę Xięcia, aby o potrzebach naszych, które nas otaczają od W Pana zasiągnął wiadomości.“

„Oprócz trzechmiesięcznego żołdu, który się wojsku należy, potrzeba także pomyśleć o forszusach, które rząd będzie musiał dawać owym licznym rodzinom, które w skutek nowych granic wyjdą do Grecyi. W prowincyjach zachodnich opuścili oni pola, które mogli tylko uprawić za pomocą danego im w zeszłej jesieni wsparcia. Toż samo być może z wielą nieszczęśliwemi mieszkańcami płaskiego kraju w wielu obwodach Kandyi, Samos i na innych wyspach, położonych po za granicą nową. Coż się stanie z temi wszystkiemi ofiarami w kraju, który dopiero co się wydobywa z największej nędzy?“

„Załączam małeńki list do Hr. Pozzo; chciej mu go W Pan przez grzeczność swoją oddać. Dziś nie mam ani chwili do odpisania W Panu na jego wszystkie listy. Wszelako nie mogę pozbawić się tej radości, ażebym W Panu nie miał z całego serca za to podziękować. Szczegóły, których mi W Pan udzielasz, rzucają jasne światło na przeszłość, terażniejszość, a może nawet i na przyszłość tego kraju.“

„Za kilka dni napiszę do W Pana; atoli jeżeli mi zdrowie posłuży. Siły moje wycieńczyły ważne prace, jakie okoliczności codziennie gwałtowniej szemi czynią. Nie masz Greka, któryby

nie chciał się dowiedzieć, co się z jego ojczyzną stanie. Drzwi moje dla wszystkich otwarte, i wśród tych bolesnych rozmów muszę sam bardziej niżeli dawniej biegnące sprawy zatławiać i osobiście naradzać się z zagranicznymi agentami względem wykonania bezwarunkowych rozkazów, do jakich są upoważnieni. To, com W Panu powiedział, powtarzam; nie tracę odwagi, a Bóg mi pomoże.

Sciskam W Panu ręce i t. d. i t. d.

Capodistrias.

Wielka Brytania i Irlandyja.

W d. 11. wieczorem podług wiadomości późno z Windsoru odebranych, od ostatnich buletynów nie pogorszył się stan zdrowia Króla.

»Śmierć Króla lub Królowej angielskiej podług statutu 6. Królowej Anny C. 7. nie pociąga za sobą rozwiązania Parlamentu, a nawet gdy jest podczas śmierci Monarchy zebrany, tedy może i powinien być jeszcze 6 miesięcy czynny, jeżeli go wcześniej Następca Tronu nie odroczy lub nie rozwiąże. Jeżeli przy śmierci Monarchy Parlament jest odroczony lub prorogowany, musi natychmiast się zebrać i sześć miesięcy mać posiedzenia, jeżeli go Następca Tronu wcześniej nie odroczy lub nie rozwiąże. Jeżeli przy śmierci Króla nie masz Parlamentu (mianowicie, jeżeli był rozwiązany i nowego nie zwołano jeszcze), natenczas ostatni jaki był rozwiązany, zbierze się, i uchwały jego aż do odłożenia lub rozwiązania go przez Następce Tronu mają tę samą moc, jak gdyby zupełnie nie był rozwiązany.“

W Izbie wyższej przyjęty został wniosek Hrabiego Carlisle, względem przełożenia korespondencyj Porty z Pełnomocnikami Mocarstw połączonych, do utrzymania cieśniej szszych granic nowego Państwa Greckiego. Poczem przyszło do żywych sporów między Lordem Holland a Ministrem o zniesienie blokady Kandyi. Margrabia Londonderry żądał przełożenia wszystkich papierów względem ustąpienia przez Rosyją Porcie części wynagrodzeń wojennych.

W Izbie niższej w d. 7. Czerwca pomimo wyraźnego sprzeciwienia się Ministra spraw wewnętrznych przyjęto 151 głosami przeciw 155 wniosek P. Makintosh, względem zniesienia kary śmierci na różne fałszowania, wyjąwszy testamentów. Wniosek P. Graham w celu zmniejszenia dyplomatycznych agentów, odrzucono większością 118 głosów przeciw 99.

W d. 8. zaszyły w Izbie niższej długie rozprawy (aż do 3ci ej w nocy) nad rezolucyjami ściągającemi się do przywrócenia małych banknotów, które F. Attwood przełożył, lecz w końcu je cofnął.

Sir Peel odpowiedział wczoraj na niektóre pytania Lorda Russell, że rząd został zawiadomiony o utworzeniu rąjencji na Terceirze, że teraz nie masz żadnych między nami a Portugalią relacyj, i że Królowa (Donna Maryja) nie jest formalnie przez rząd naszą uznaną.

P. Hushisson wniósł na przełożenie korespondencyj między Reiss Effendim a naszym rządem, o rozpoczęciu znowu obowiązków naszego Posła w Konstantynopolu roku zeszłego, na co po niejakiach rozprawach zezwolono. Wniosek P. O'Connella o zarządzie kościelnym w Irlandyi odrzucono 141 głosami przeciw 17; względem drugiego dotyczącego się Sądu kancellaryi, odłożono rozprawy o godzinie 3ciej na Wtorek.

Kuryjer utrzymuje, że posiedzenia Parlamentu prędko się skończą.

Francyja.

Monitor z d. 14. Czerwca zawiera następującą odezwę królewską, datowaną w Tuileryjach d. 13. Czerwca, a przez Prezydenta rady ministeryjalnej, Xięcia Polignac, zawidzianą.

Francuzi!

Ostatnia Izba Deputowanych zapoznała zamiary moje. Miałem prawo polegać na wspólnem działaniu dla skutecznienia dobra, które zamierzałem; odmówiła Mi takowego! Serce moje, jako ojca ludu Mojego, zostało przez to zasmucone; jako Król uczułem się być obrażony. Rozwiązałem tę Izbę.

Francuzi! Pomyślność wasza jest Moją sławą; wasze szczęście Mojem. W chwili, gdy kolegija wyborcze poczynają się na wszystkich punktach Mojego Państwa otwierać, słuchać będziecie głosu Króla waszego. Utrzymanie konstytucyi i instytucyj, które są zaprowadzone, były i będą zawsze celem Moich usiłowań. Atoli aby ten cel osiągnąć, muszę uświęcone prawa, jako spadek korony Mojej wolnie wykonywać, i nadać im uszanowanie. W nich jest rękojnia publicznej spokojności i waszych swobód. Istota rządu Mojego musiałyby cierpieć, gdyby kary godne zanachy osłabiły Moje prerogatywy; nadewerżyłbym przysięgę Moję, gdybym takowe cierpiał. Pod opieką tego rządu jest Francyja kwitnąca i wolna. Winna mu jest swoje swobody, swój kredyt i przemysł. Francyja nie ma czego zazdrościć innym państwom, i tylko życzyć sobie może utrzymania korzyści, jakich używa.

Nie trwożcie się więc o wasze prawa. Łączę je z Mojemi i równą troskliwością bronić ich będę.

Nie dajcie się uwodzić chytrym mowóm nieprzyjaciół waszej ojczyzny. Oddalajcie niegodne podejrzenia i fałszywe obawy, któreby

zaufanie publiczne wstrząsnąć i ciężkie zamieszki sprawić mogły. Plany tych, którzy te obawy rozszerzają, któkolwiek oni są, rozbija się o Moje niezmiennie postanowienie. Wasze bezpieczeństwo, wasze interesa, równie jak swobody wasze na żadne niebezpieczeństwo nie będą wystawione. Czuwam tak nad jednemi jak i nad drugimi.

Wyborcy! Spieszcie się udać do waszych zgromadzeń. Niechaj żadne naganne zaniedbanie nie pozbawia je waszej obecności! Niechaj was jedno ożywia uczucie i jeden znak łączy!

Król wasz tego po was wymaga; jeszto wasz ojciec, który was wzywa. Pełniejcie waszą powinność, Ja będę umiał wypełniać Moję.

Dań w zamku Naszym Tuileryjskim dnia 13. Czerwca w roku zbawienia 1830.

Karol.

Na rozkaz Króla:

Prezydent rady Ministrów: Xiążę Polignac.

W tym samym Numerze Monitora wyszło także postanowienie król. przez Ministra spraw wewnętrznych Peyronnet zawidziane, mianujące 333 Prezydentów i 33 Wiceprezydentów kolegiów wyborczych dla wszystkich zgromadzeń wyborczych w 333 miejscach departamentów Królestw.

Monitor z dnia 15. t. m. zawiera następujący wyciąg z raportu Admirala Barona Duperré do Ministra marynarki i osad:

„Na pokładzie okrętu liniowego Provence na morzu pod wiatrem Majorki, dnia 2. Czerwca 1830 roku.“

„JW. Panie! Flotta, która w dniu 25. Maja mając świeży wiatr północno - zachodni wypłynęła z zatoki tulońskiej, złożona była z 75 okrętów wojennych. Oddział konwojowy, towarzyszący flocie i liczący 55 żagli, płynął wraz, gdy w nocy z 27. na 28. Maja na wysokości Minoriki i Majorki napadnięta została przez silne wschodnio- i wschodnio - południowo - wschodnie wiatry. Zaprowadziłem ją pod wiatr wysp, gdzie znalazła schronienie. Powietrze znowu się pięknem zrobiło; zebrawszy flotę wojenną i konwoj, i poczyniwszy rozporządzenia do wyjścia floty do wyładowania przeznaczonej z zatoki Palmy, gdzie stała na kotwicy, udałem się ku brzegom Afryki. Dnia następującego, 29. wieczorem, postrzegłem takowe. Powietrze było piękne, wiatr powiewał ze wschodu, może był cokolwiek ostry. Flotta czyniła całą noc takie obroty, iżby w dniu 30. ze świtem mogła się znajdować w małem oddaleniu od lądu. W istocie w dniu 30. o godzinie 4. rano znajdowała się pięć lub najwięcej sześć lieues ku północy od przylądka Caxine. Lecz brzegi pokryte były mgłą, horyzont zasępiony,

wiatr wzmagał się stopniowo i wszystko wróżyło złe powietrze: Flotta oddaliła się przy wschodnio-i-wschodnio-południowo-wschodnim wietrze od brzegów nie będąc jak sądzę, dla posępnego powietrza postrzeżoną.“

„Utrzymanie takiej masy okrętów różnego gatunku wraz i na dobrej drodze sterowanie z wiatrem, niepodobnem było do wykonania zadaniem. — W rzeczy samej nie mogliśmy się utrzymać na południowej linii algierskiej. Rezerwa złożona z gabar i innych okrętów mniejszego rzędu została pod wiatrem zerwana. Konwoj, któremu przez ostrożność kazałem o kilka mil z wiatrem płynąć, dość dobrze tamże się utrzymał. Atoli przez trzy dni ciągłe silne wschodnio-południowo-wschodnie wiatry, nie zostawiały nam nadziei zbliżyć się ku brzegom algierskim. Nie pozostawało nic, jak tylko rezerwę i konwoj zebrać znowu w zatoce Palmelli, a flotę wojenną pod wiatrem wyspy utrzymać, tamże oczekiwać dobrego powietrza, zebrać się i urządzenia na nowo konwoju. Konwoj, który w dniu 27. z Toulonu wypłynął i pod brzegami Afryki powinien był połączyć się z flotą, odbijając od lądu został przez silny północno-zachodni wiatr rozproszony. Połączyłem kilka do niego należących okrętów z konwojem, towarzyszącym flocie wojennej. Inna za usiłowaniami okrętów rozpoznawających zaprowadzone zostały do zatoki Palmy i wszystkie się tamże zbiorą. Spodziewam się, iż mi się to powiedzie i że będę mógł postawić flotę w stanie, aby na nowo działać mogła, co niezadługo nastąpi. Przedsięwzięciem srodki do odwołania floty do wywyładowania przeczaczonej, a która już była w drodze, aby się z mną w punkcie działań połączyła. Nie mam o niej żadnej wiadomości, lecz powietrze nie było tak złe, iżbym się o nie mógł obawiać; składa się z silnych łodzi, zdolnych utrzymać się na morzu i oprzeć się wiatrowi, który panował.“

„JW. Paniel znalazłem przeciwne mi żywioty, i tylko ludzką siłę mogłem naprzeciw nim stawiać. W gorliwości mojej i uległości dla służby Króla znalazłem srodki zapobieżenia nieszczęsnym przypadkom; atoli pomimo moich usiłowań nie mogłem uniknąć zwłoki w zamierzonych działaniach.“

Stan zdrowia wojska jest dobry; duch i sposób myślenia jest taki, jaki był przy odpłynieniu, tj. wyborny.“

Dalej zawiera Monitor drugi raport Admirała Duperré do Ministra marynarki: :

„Na pokładzie okrętu liniowego Provence na

morzu pod wiatrem Majorcki, dnia 2. Czerwca 1830 roku.“

„Mam zaszczyt przesłać JW. Panu raport P. d'Assigny (Kommandanta brygu Avanture) o rozbiciu się brygów Avanture i Silène przy brzegach afrykańskich; znajdziesz w nim JW. Pan szczegóły przerażające.“

„Oficer ten i P. Bruat, którzy obudwoma owemi okrętami dowodzili, znajdują się między tymi, co zzei uszli; spis imienny onych jest zatłoczony; liczba ocalonych znajdujących się w Bagno Algierskiem wynosi osmdziesiąt. P. d'Assigny zapomniał podpisać listy.“

Monitor z dnia 13. Czerwca zawiera artykuł następujący: „Konstytucjonista z dnia 11. t. m. umieścił artykuł pod napisem: Wiadomości o eskadrze, gdzie w przypisku mówi, że flotta francuzka, przybywszy pod brzegi algierskie, zastała tamże angielską eskadrę, która zdawała się okazywać, że chce stanąć między brzegami a naszą flotą; podanie to jest fałszywe. — Że okoliczność ta jest czysto zmyśloną, przekonać się można z powyższego raportu, gdzie Admirał Duperré donosi o poruszeniach, które go zmusiły powrócić do zatoki wyspy Majorcki. — Równie fałszem jest, że Admirał żądał z tego powodu instrukcyj, i że onych oczekuje, aby podług nich działał. Tenże sam Dziennik i inne będące z nimi jednego zdania, dziwią się, że Admirał Duperré nie posłał okrętów parnych do Toulonu z wiadomościami o wyprawie. Wódz ten zna dobrze interesa powierzonej mu służby, aby miał należące do swojej eskadry okręty parne oddalać w chwili, gdzie mu mogą być bardzo pożyteczne, ułatwiając mu działanie wyładowania wyprawy. Dalej mówią, iż trudno pojąć, aby korweta potrzebowała sześciu dni na podróż z Majorcki do Toulonu; wszelako jest to okoliczność, któraby nie zastanawiała marynarzy, gdyby takowi znajdowali się w biurze Konstytucjonisty; nie się tak często nie trafia jak to, że okręt przez złe wiatry wstrzymany potrzebuje sześciu dni na podróż, którą zwyczajnie we dwa lub trzy dni odbywa.“

Gazette de France z dnia 14. umieściła wiadomość o francuzkiej flocie wyprawy przeciw Algierowi do dnia 6. wspomnionego miesiąca. Flotta jeszcze znajdowała się podówczas w Palmie.

WIDOWISKA we LWOWIE.

Teatr niemiecki. — Dziś: *Der Freyschütz*, romantische Oper in 3 Akten.

Jutro: *Die Mohrin*, Dramat w 4 aktach.